

*Kintu*¹

Amikor Kintu meghalt, a papok
közhírré tették, hogy az erdőben bújt
el. Minden halott erdőben bujdokol.
Az arc, amit nem látunk többet, az
emlékezet ferde fényénél erdőbe
költözik. Közben eltemették a háza
mögött, testét tehénbőrbe csavarták,
a sírt túskeágakkal fedték be a vadállatok
ellen. Az erdő sokszor alakoskodik.
Elhitesi az élőkkel, hogy halottabbak,
mint a halott. Felnyitja az élők bőrét,
a könny folyásakor is mintha kukacok
mászkálnának az arcon. Az élők aztán, bár
sosem ettek meg száz főnek készített
ételt, nem hasítottak szét rézfejszével
sziklát, nem gyűjtöttek korszó harmatot,
mint Kintu, hogy elnyerjék Nambit, a nőt,
nem tanítottak senkit, hogyan készítsen
ruhát, nem tiltottak ételt, nem hívták
ide a szent kovácsot, az első pörölycsapást,
hosszan gyürkőznek, hogy ismét élőnek
tekinthessék magukat. Ha van tükrük,
leheletükkel addig fújják, míg az arc
egészen elhomályosul. Úgy gondolják,
egy halott arca sosem lehet homályos.
Nagyon nagyra nyitják szájukat, hogy
ásításukkal legyőzzék a halált, hogy
fogukat mutassák neki, egészen
addig, amíg az állkapcsuk is kiakad.

¹ Kintu – a ganda mitológia kultúrhőse, istenített királya. (A gandák Uganda bantu nyelvű népe, a 11–12. században megalapították a Buganda államot.) K. felesége Nambi, Gulu király lánya, akit próbatételekkel szerez meg. A próbatételek között szerepel, hogy száz személyre főzött ételt kell megennie, rézfejszével sziklát széthasítania és korszó harmatot gyűjtenie. Ellenfele Valambe, akivel sokat harcol, de ez nem szerepel a versekben. K. tanítja meg az embereknek, hogyan csináljanak ruhát, rítusokat. Rituális tárgyakat vezet be, táplálkozási tilalmakat állapít meg. Ciklust alkotnak körülötte a kovácsmítoszok is. Mikor meghal, a főnökök és a papok közhírré teszik, hogy az erdőben bújt el, közben eltemetik a háza mögött. A főpap mindaddig őrizte a sírt, míg le nem lehetett venni K. állkapcsát a testéről, amit aztán a templomban helyeztek el.

A főpap mindaddig őrizte Kintu sírját,
míg le nem lehetett emelni a
holttestről az állkapcsot.

A szivárványkígyó²

Aido Hvedo, a minden lény előtt élő szivárványkígyó farkával tartja a földet, rajta kúszva alakította ki felszínét. Amit látott, megevett. Amit nem tudott megemészteni, abból lettek a hegyek. Nem tudta megemészteni, azért lett bennük annyi kincs. Azóta vörös majmok készítik tengerben a vasat neki, azt eszi. Ha elfogy a vas, csak a saját farkát eheti, falja. A tenger felszínére úszva teste szivárványként tükrözik az égen. A szivárvány semmi ígéretnek nem jele, ha elfárad a világ, a föld hegyektől, fáktól, nagy testű állatoktól túlterhelve becsúszik a tengerbe. De mi lesz a jel, hogy elfogyott a vas, fárad a víz és levegő alatti világ, fárad a szem, ha homályában a tárgyakon csak önmagát látja, fárad a fej, amiben sűrű higany lesz a gondolat, és fárad a szív, ami véráramait lassuló kerekű malomként hajtja? Kérdezd a kígyót, mi lesz a jel. Szivárványtestén hol ez, hol az a szín csillan. Milyen válasz a vörös, milyen válasz a narancssárga, milyen válasz a zöld, a kék, milyen az ibolya, sárga? Minden szín mást mond, nincs egy fakuló válasz, ami a többiből kiválna.

² Aido-Hvedo – szivárványkígyó a dahomeyi mitológiában (a mai Benin központi és déli vidékein élő, elsősorban a fon törzsek mítoszai tartoznak ide). A. elsőnek jelent meg, minden élőlény előtt élt. Családja nincs, magányos. A földön kúszva alakította annak felszínét. A hegyek az excrementumai, gyűrűbe gömbölyödve, önnön farkába harapva tartja a földet. Ha mozdul, földrengés támad. Tápláléka a vas, a tengerben él, a vasat a tengerben élő vörös majmok készítik el neki. Ha majd nem jut ételhez, saját farkát fogja rágni. Akkor lesz a világ vége is: a tengerbe becsúszik a föld. Olykor a tenger felszínén fekszik, tükröképe az égen a szivárvány.